

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ГАРАВХОНА (ЛОМБАРД)

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2013, №7, мод. 520; с.2014, №11, мод.662)

(Қонуни ҶТ аз 27.11.2014 № 1153, аз 04.07.2020 № 1713)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро вобаста ба фаъолияти гаравхона (ломбард) оид ба додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат бар ивази гарави молу мулки манқули шаҳрвандон, инчунин ниғаҳдошти молу мулки манқули шаҳрвандонро танзим менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- гаравхона (ломбард, минбаъд - гаравхона) - шахси ҳуқуқӣ (ташкилоти махсусгардонидашуда), ки ба додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат бар ивази гарави молу мулки манқули шаҳрвандон, инчунин ниғаҳдошти молу мулки манқули шаҳрвандон машғул аст;

- ҳудуди гаравхона - ҳудуди махсуси таҳти муҳофизат қарордоштаи бинои асосӣ, ки барои қабули молгузoron, додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат, ниғаҳ доштани ҳуҷҷатҳои қарздиҳӣ, пули нақд, молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашуда таъин гардидааст;

- молу мулки хурдаҷам - маснуоти заргариву ҷавохирот ва ҳамчунин дигар молу мулки манқул, ки дар сандуқҳои (сейфҳои) насӯзандаи дар ҳудуди гаравхона ҷойгиркардашуда ниғаҳ дошта мешаванд;

- молу мулки калонҷам - молу мулки манқул, ки дар ҳудуди гаравхона ниғаҳ дошта мешавад;

- мавзӯи гарав дар гаравхона - молу мулки манқули аз муомилот бароварданашуда ва молу мулки манқуле, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муомилоташон маҳдуд карда нашудааст (Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1713);

- ҳуҷҷатҳои қарздиҳӣ ва ниғаҳдошт- шартномаи қарз, шартномаи ниғаҳдошт, чиптаи (билети) гарав, қвитансияи номии ниғаҳдошт, ҳамчунин дигар ҳуҷҷатҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- шартномаи қарз - шартномаи байни гаравхона ва молгузор ба мӯҳлати муайян бо додани чиптаи (билети) гарав;

- шартномаи ниғаҳдошт - шартномаи байни гаравхона ва молгузор ба мӯҳлати муайян барои ниғаҳдошти молу мулки манқул бо пардохти подош ва додани қвитансияи номии ниғаҳдошт;

- чиптаи (билети) гарав (минбаъд - чиптаи гарав) - ҳуҷҷати ҳисоби гараве, ки зимни баستاني шартномаи қарз ба молгузор дода мешавад;

- қвитансияи номии ниғаҳдошт - ҳуҷҷати ҳисоби гараве, ки зимни баستاني шартномаи ниғаҳдошт ба молгузор дода мешавад;

- молу мулки дархостнашуда - молу мулки ба гаравхона супурдашудаи молгузор, ки дар мӯҳлати муайяннамудаи шартномаҳои қарз ва ниғаҳдошт дархост нашудааст.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи гаравхона (ломбард)

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи гаравхона (ломбард) ба Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад (Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1713).

Моддаи 3. Иҷозатномадиҳӣ ба фаъолияти гаравхона

Иҷозатномадиҳӣ ба фаъолияти гаравхона тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият" амалӣ карда мешавад.

Моддаи 4. Шарт ва талаботҳои асосӣ ба фаъолияти гаравхона

1. Гаравхона бояд мӯҳр дошта, номаш ба забони давлатӣ дарҷ гардида бошад ва дар матни он калимаҳои "гаравхона (ломбард)" ва ишорае ба шакли ташкилию ҳуқуқии он ифода ёбанд.

2. Гаравхона дар раванди фаъолиятҳои метавонад маблағҳои худӣ ва қарзӣ аз ташкилотҳои қарзӣ ва ташкилотҳои дигар бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифтаашро мавриди истифода қарор диҳад. Сармояи оинномавии гаравхона бояд на камтар аз се ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобхоро ташкил намояд ва дар шакли пул ташаққул дода шавад (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**).

3. Гаравхона ҳуқуқ дорад аз шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин аз шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванди синнашон ба 18 расида дар асоси шиноснома ва (ё) ҳуҷҷати дигари тасдиқкунандаи шахсияти молгузор бо мақсади додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат молу мулки манқуло ба гарав гирад ва ниғаҳдошти онро таъмин намояд, ба истиснои молу мулке, ки аз муомилот бароварда шудааст ва инчунин молу мулке, ки тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муомилоташ маҳдуд карда шудааст.

4. Гаравхона ба намудҳои зерини фаъолият машғул шуда метавонад:

- додани қарзи кӯтоҳмуддат бар ивази гарави молу мулки манқули шаҳрвандон;
- қабул ба гарав, ниғаҳдошт ва хариду фурӯши молу мулки манқул, аз ҷумла хариду фурӯши молу мулке, ки дар таркибашон металлҳои қиматбаҳо, сангҳои қиматбаҳо доранд ва ашёи атиқ;
- хизматрасонӣ оид ба ниғаҳдошти ҳуҷҷатҳо ва маводи арзишноки шаҳрвандон;
- фурӯши молу мулки багаравмонда тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- нархгузориҳои молу мулки пешниҳодшуда мувофиқи талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ё шартҳои шартнома;
- муайян намудани намуд, навъ ва хусусиятҳои молу мулки ба гаравхона пешниҳодгардида;
- фаъолияти дигаре, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**).

5. Гаравхона ба додани қарзи молӣ ҳуқуқ надорад.

6. Гаравхона ҳуқуқи истифода ва ихтиёрдорӣ қардани молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашударо, ба истиснои ҳолатҳои дар моддаи 12 Қонуни мазкур пешбинигардида, надорад.

7. Гаравхона ӯҳдадор аст молу мулки хурдҳаҷми багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашударо дар сандуқи (сейфи) насӯзандаи гаравхона ва (ё) тибқи шартнома дар ташкилотҳои қарзие, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият мекунанд ва молу мулки калонҳаҷмро дар бинояш ва (ё) дар биноҳои иҷорагирифтааш, ки ҷавобгӯи талаботи қисмҳои 8 ва 9 моддаи мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, ниғаҳ дорад.

8. Дар ҳудуди гаравхона бояд барои ниғаҳ доштани молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашуда шароите муҳайё карда шавад, ки барои ниғаҳдошти молу мулки мазкур мувофиқ буда, ба он осеб нарасад ва (ё) дастраси шахсони бегона набошад.

9. Дар ҷойҳои ниғаҳдошти молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашуда ниғаҳдошти дигар молу мулк манъ аст.

10. Муносибатҳои байни гаравхона ва молгузор бо Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар асоси шартномаҳои қарз ва ниғаҳдошт танзим карда мешаванд.

11. Гаравхона метавонад дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон филиалҳо ва намояндагиро таъсис диҳад.

12. Зимни анҷом додани фаъолият гаравхона бояд талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом"-ро риоя намояд (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**).

13. Гаравхона фавран ва бе огоҳонидани пешакӣ бояд ҳама гуна амалиётро бо маблағҳои пулӣ ё молу мулки дигари шахсони воқеӣ, ки дар рӯйхати шахсони алоқаманд бо терроризм ва паҳнкунии силоҳи қатли ом дохил гардидаанд, тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ намояд (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**).

14. Гаравхона оид ба ошкорсозӣ, ҳуҷҷатгузорӣ, баҳодихӣ, назорат ва коҳиш додани хавфҳои вобаста ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом чораҳои зарурӣ меандешад ва мунтазам оид ба хавфҳои ошкоргардида ба мақомоти дахлдори танзим ва назорат ва мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом хабар медиҳад ва бояд ин маълумотро ба мӯҳлати на кам аз панҷ сол нигоҳ дорад (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**).

15. Мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом дар якҷоягӣ бо мақомоти танзим ва назорат ва ё мустақилона бо мақсади ошкор қардани вайронкунии қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи

чиноят бадастоварда, маблағузори терроризм ва маблағузори паҳнкунии силоҳи қатли ом, санчиши фаъолияти гаравхонахоро мегузаронад (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**).

**Моддаи 4(1). Мавзӯи гарав ва ниғаждошт дар гаравхона
(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713)**

Мавзӯи гарав ва ниғаждошт дар гаравхона, ба истиснои молу мулк, ки дар қисми 3 моддаи 4 Қонуни мазкур нишон дода шудаанд, метавонад ҳама гуна молу мулки манқул бошад, аз ҷумла:

- молу мулк, ки дар таркибашон металлҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо доранд;
- воситаҳои нақлиёт ва таҷҳизоти маишӣ;
- ҳуҷҷат ва маводи арзишноқ барои ниғаждошт;
- телефони мобилӣ, компютер, планшет ва таҷҳизоти дигари электронӣ;
- ашёи атиқ;
- молу мулки манқули дигари арзишноқ (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**).

Моддаи 5. Нархгузори молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаждошт супурдашуда

Молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаждошт супурдашуда бо мувофиқаи тарафҳо аз рӯи нархҳои дар савдо истифодашаванда нисбат ба чунин намуду сифати молу мулк дар вақт ва маҳалли қабули он ба гарав ва (ё) барои ниғаждошт супурдашуда ё тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршуда нархгузорӣ карда мешавад.

Моддаи 5(1). Талабот оид ба ҳудуди гаравхона ва ҷойи махсуси нигоҳдории молу мулки гаравхона

(**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**)

1. Гаравхона бояд дар биноҳо, иншоот ва иморатҳои, ки объектҳои асосии сохтмонӣ мебошанд, ҷойгир карда шавад ва ба талаботи беҳатарӣ ва муҳофизат ҷавобгӯ бошад.

2. Гаравхона дар ҷойҳои зерин ҷойгир карда намешавад:

- дар объектҳои сохтмонашон нотамом, сохтмони муваққатӣ, дӯконҳо, дар зери айвонҳо ва иншооти дигари монанд;
- дар биноҳо, иншоот ва иморатҳои, ки дар онҳо муассисаҳои кӯдакона, таълимӣ, тандурустӣ, динӣ, озоишгоҳ ва истироҳатгоҳ ҷойгиранд;
- дар иншооти инфрасохтори нақлиётӣ (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**).

Моддаи 6. Суғурта кардани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаждошт супурдашуда

1. Гаравхона ўҳдадор аст молу мулки ба гарав ва (ё) барои ниғаждошт гирифтаашро ба манфиати молгузор аз ҳисоби худ бо арзиши пуррааш аз рӯи нархҳои чунин молу мулк ва чунин сифати дар савдо истифодашавандаи он ҳангоми ба гарав ва (ё) барои ниғаждошт гирифтани муайян карда мешавад, суғурта намояд.

2. Гаравхона ҳуқуқи аз ҳисоби молгузор маҷбуран суғурта кардани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаждошт супурдашударо надорад.

БОБИ 2. ТАРТИБИ ҚАРЗДИҲӢ ВА НИҒАҶДОШТИ МОЛУ МУЛК ДАР ГАРАВХОНА

Моддаи 7. Шартномаи қарз

1. Шартномаи қарз мутобиқи моддаҳои 10 ва 13 Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо додани чиптаи гарав ба молгузор аз ҷониби гаравхона ба расмӣ дароварда шуда, дар ҳар як ҳолати додани қарз чиптаи гарави нав тартиб дода мешавад.

2. Гаравхона тибқи шартҳои шартномаи қарз ба молгузор ба мўҳлати муайян бо асҳори миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарзи кўтоҳмўҳлат медиҳад.

3. Ҳангоми бастании шартномаи қарз гаравхона бо шартҳои дар мўҳлати на бештар аз як сол баргардонидан ба молгузор бо подош маблағ қарз медиҳад. Молгузор бошад, ба гаравхона молу мулкоро месупорад, ки мавзӯи гарав аст (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**).

4. Шартномаи қарз ба таври хаттӣ тартиб дода шуда, аз лаҳзаи имзо шуданаш, инчунин ба молгузор додани маблағи қарз ва ба гаравхона додани молу мулки багаравмонда басташуда ҳисоб меёбад.

5. Шартҳои муҳими шартномаи қарз номгўйи молу мулки багаравмонда, тибқи моддаи 5 Қонуни мазкур маблағи нархгузоришудаи он, маблағи қарз, меъёри фоизи қарз ва мўҳлати супурдани он махсуб мешаванд.

Моддаи 8. Шартномаи ниғадошт

1. Молгузор тибқи шартҳои шартномаи ниғадошт молу мулкшро ба гаравхона барои ниғадошт месупорад. Гаравхона дар навбати худ ӯҳдадор мешавад, ки молу мулки барои ниғадошт супурдашударо аз рӯи шартҳои дар моддаи 4 Қонуни мазкур пешбинишуда бо подош ниғадошт кунад.

2. Гаравхона тибқи моддаи 11 Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми аз молгузор гирифтани молу мулк қитансияи номии ниғадоштро ба расмият медарорад.

3. Шартҳои муҳими шартномаи ниғадошт номгӯии молу мулки ба ниғадошт супурдашуда, тибқи моддаи 5 Қонуни мазкур маблағи нархгузоришудаи он, мӯҳлати ниғадошти он, андозаи подоши ниғадошт ва тартиби пардохти он ба ҳисоб мераванд.

4. Шартномаи ниғадошт мутобиқи моддаҳои 11 ва 14 Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо додани қитансияи номии ниғадошт ба расмият дароварда мешавад.

Моддаи 9. Махфияти ҳуччатҳои қарздиҳӣ ва ниғадошт

1. Гаравхона махфияти маълумоти ҳуччатҳои қарздиҳии зимни баستاني шартномаи қарз ва (ё) шартномаи ниғадошт аз молгузор гирифтаашро, ки фoš гардидани он метавонад ба молгузор зиёни моддӣ ва (ё) маънавӣ расонад, кафолат медиҳад.

2. Гаравхона ва кормандони он вазифадоранд махфияти маълумоти дар қисми 1 моддаи мазкур зикршударо риоя намоянд ва дар сурати фoš гардидани он тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

3. Гаравхона ҳуччатҳои қарздиҳӣ ва ниғадошт ва (ё) маълумоти дар онҳо дарҷёфтаре дар мавридҳои пешбини намудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон танҳо ба мақомот ва шахсони зерин пешниҳод мекунад:

- ба мақомоти давлатии дахлдор бинобар зарурати иҷрои ваколатҳои назоратӣ;
- ба суд ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо тартиби пешбини намудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- ба мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардонии (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли омонид ба аҳдҳо ва амалиёти шубҳанок (**Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1153, аз 04.07.2020 № 1713**);

- ба шахсони ваколатдорнамудаи молгузор ва идораи нотариали оид ба масъалаҳои мерос.

4. Мақомот ва шахсони дар қисми 3 моддаи мазкур зикршуда махфияти маълумоти бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба онҳо пешниҳодшударо кафолат медиҳанд.

Моддаи 10. Тартиби ба расмият даровардани чиптаи гарав

1. Чиптаи гарав аз ҷониби гаравхона дар ду нусха тартиб дода мешавад. Ҳар нусхаи чиптаи гарав рақамгузорӣ гардида, ба он мӯҳри гаравхона гузошта мешавад. Як нусхаи чиптаи гарав дар гаравхона ниғадошта шуда, нусхаи дигараш ба молгузор дода мешавад.

2. Чиптаи гарав бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

- ному суроғаи (маҳалли ҷойгиршавии) гаравхона;
- насаб, ном ва номи падари молгузор, санаи таваллуд, шахрвандӣ, маълумоти шиноснома ё ҳуччати дигаре, ки шахсияти ӯро мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад;

- номгӯй ва тавсифи молу мулки багаравмонда, ки имкон медиҳанд мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон он ҳаммонанд карда шавад;

- маблағи нархгузоришудаи молу мулки багаравмонда;

- маблағи қарзи додашуда;

- сана ва мӯҳлати қарзи додашуда бо зикри санаи пардохти он;

- фоизи қарз (бо зикри ҳатмии фоизи қарзе, ки барои як рӯзи тақвимӣ ҳисоб карда шудааст).

3. Чиптаи гарав метавонад дигар маълумотро, ки Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбини намудаанд, дар бар гирад.

4. Чиптаи гарав тибқи талаботи қисми 2 моддаи мазкур ба расмият дароварда шуда, ҳар нусхааш аз ҷониби намояндаи гаравхона ва молгузор имзо ва ба онҳо мӯҳри гаравхона гузошта мешавад.

5. Чиптаи гарав бояд на камтар аз панҷ сол баъд аз анҷом ёфтани муносибатҳои корӣ нигоҳ дошта шавад (**Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1153**).

Моддаи 11. Тартиби барасмиятдарории қитансияи номии ниғадошт

1. Қитансияи номии ниғадошт бевосита ҳангоми ба ниғадошт супурдани молу мулк дар ду нусха тартиб дода мешавад. Ҳар нусхаи қитансияи номии ниғадошт аз рӯи тартиб рақамгузорӣ гардида, ба он

мӯҳри гаравхона гузошта мешавад. Як нусхаи қвитансияи номии ниғаҳдошт дар гаравхона ниғаҳ дошта шуда, нусхаи дигараш ба молгузор дода мешавад.

2. Қвитансияи номии ниғаҳдошт бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

- ному суроғи (маҳалли ҷойгиршавии) гаравхона;
- насаб, ном ва номи падари молгузор, санаи таваллуд, шаҳрвандӣ, маълумоти шиноснома ё ҳуҷҷати дигаре, ки шахсияташро мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад;
- номгӯй ва тавсифи молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашуда, ки имкон медиҳанд мутобиқи талаботи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон он ҳаммонанд карда шавад;
- маблағи нархгузоришудаи молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашуда;
- санаи ба ниғаҳдошт супурдани молу мулк ва мӯҳлати ниғаҳдошт;
- шартҳои технологияи ниғаҳдошт;
- подоши ниғаҳдошт ва тартиби пардохти он.

3. Қвитансияи номии ниғаҳдошт метавонад ҳамчунин маълумоти дигареро, ки Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбининамудаанд, дошта бошад.

4. Қвитансияи номии ниғаҳдошт тибқи талаботи қисми 2 моддаи мазкур ба расмият дароварда шуда, ҳар нусхааш аз ҷониби намоёндаи гаравхона ва молгузор имзо ва ба онҳо мӯҳри гаравхона гузошта мешавад.

БОБИ 3. МАҶБУРАН ГИРИФТАНИ МОЛУ МУЛКИ БАГАРАВМОНДА ВА (Ё) БАРОИ НИҒАҲДОШТ СУПУРДАШУДА ВА РҶЁНДАНИ ҚАРЗ АЗ МОЛУ МУЛКИ ДАРХОСТНАШУДА

Моддаи 12. Маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда

1. Маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда танҳо дар асоси талаботи қонунгузорию граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

2. Дар мавриди маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда амали шартномаи қарз ва (ё) шартномаи ниғаҳдошт тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон қатъ мегардад.

3. Дар сурати ба вучуд омадани ҳолати пешбининамудаи қисми 2 моддаи мазкур гаравхона дар давоми се рӯзи корӣ баъд аз маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда ўҳдадор аст ба молгузор огоҳиномаи хаттӣ ва (ё) электронӣ фириштад. Агар дар шартномаи қарз ва (ё) ниғаҳдошт тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад, огоҳиномаи хаттӣ тавассути почта ҳамчун мактуби фармоишӣ бо лифофа ва зикри номгӯи замима ба огоҳинома дар бораи супурдан фириस्ताд мешавад. Дар огоҳиномаи хаттӣ ва (ё) электронӣ маълумоти зерин дарҷ мегардад (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713**).

4. Молгузор аз лаҳзаи гирифтани огоҳиномаи дар қисми 3 моддаи мазкур пешбинишуда тибқи шартҳои шартномаҳои қарз ва ниғаҳдошт дар рӯзи маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда ва (ё) дар рӯзи гузаштани муҳлати имтиёзноки муқаррарнамудаи моддаҳои 13 ва 14 Қонуни мазкур, дар назди гаравхона ўҳдадор мегардад.

5. Гаравхона дар мавриди ўҳадориҳои тибқи талаботи қисми 3 моддаи мазкур ба зиммааш гузошташударо иҷро накардан ё номатлуб иҷро кардан, аз ҳуқуқи қонеъ кардани талаби худ нисбат ба молгузор маҳрум мешавад.

6. Агар тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон баргардонидани молу мулки маҷбуран гирифташуда шарт бошад, он бояд ба молгузор баъди иҷро кардани ўҳадориҳои дар назди гаравхона доштааш баргардонида шавад.

7. Агар молгузор ўҳадориҳои иҷро накарда бошад ва (ё) номатлуб иҷро карда бошад, талаби гаравхона дар бораи рӯёндани қарз аз молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда мутобиқи қонунгузорию граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби судӣ, ё бо тартиби ғайрисудӣ қонеъ гардонида мешавад.

8. Гаравхона барои гум кардан ва осеб дидани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда масъулият дорад, агар исбот карда натавонад, ки гум кардан ва (ё) осеб дидани он ба қувваи рафънопазир вобаста аст.

Моддаи 13. Мӯҳлати имтиёзноки шартномаи қарз

1. Агар молгузор қарзашро дар мӯҳлати муқарраргардида пардохт накарда бошад, гаравхона ҳуқуқ надорад онро дар давоми мӯҳлати имтиёзноки якмоҳа аз молу мулки багаравмонда рӯёнад.

2. Рӯзи оғози мӯҳлати имтиёзноки якмоҳа рӯзе ба шумор меравад, ки баъди рӯзи пардохти қарзи дар ҷиптаи гарав зикршуда фаро мерасад.

3. Дар давоми мӯҳлати имтиёзноки якмоҳа ва минбаъд то рӯзи ба фурӯш баровардани молу мулки багаравмонда, гаравхона ҳуқуқ надорад фоизи қарзи дар шартномаи қарз пешбинишударо зиёд кунад, шароити ниғаҳдошти молу мулки багаравмондаро бадтар кунад, инчунин подоши ниғаҳдоштро ситонад.

Моддаи 14. Мӯҳлати имтиёзноки шартномаи ниғаҳдошт

1. Агар молгузор молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашударо дар мӯҳлати муқаррарнамудаи шартномаи ниғаҳдошт дархост накарда бошад, гаравхона вазифадор аст онро дар давоми мӯҳлати имтиёзноки семоҳа ниғаҳдошт кунад.

2. Рӯзи оғози мӯҳлати имтиёзноки семоҳа рӯзе ҳисоб меёбад, ки баъди рӯзи анҷоми мӯҳлати ниғаҳдошти дар қвитансияи номии ниғаҳдошт зикршуда фаро мерасад.

3. Гаравхона ҳуқуқ надорад дар давоми мӯҳлати имтиёзноки семоҳа, инчунин дар мӯҳлати ниғаҳдошти минбаъда то ба фурӯш баровардани молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашуда шароити ниғаҳдошти онро бадтар кунад. Барои ниғаҳдошти молу мулк дар муддати зикргардида подоши мутаносиб ситонида мешавад.

4. Гаравхона дар мавриди ба фуруш рафтани молу мулки дархостнашуда аз маблағи аз фурӯши он бадастомада метавонад хароҷоти ниғаҳдошт ва дигар пардохтҳои марбут ба гаравхонаро пӯшонад ва ӯҳдадор аст маблағи боқимондаро ба молгузор баргардонад.

Моддаи 15. Рӯёндани қарз аз молу мулки дархостнашуда

1. Бо анҷом ёфтани мӯҳлати имтиёзноки муқаррарнамудаи моддаҳои 13 ва 14 Қонуни мазкур, ба шарт ки молгузор ӯҳдадорию пешбиниамудаи шартномаҳои қарз ва ниғаҳдоштро дар назди гаравхона иҷро накарда бошад ва (ё) молу мулки барои ниғаҳдошт супурдашро дархост накарда бошад, ин гуна молу мулк дархостнашуда ҳисоб меёбад.

2. Гаравхона ҳуқуқ дорад қарзи додашударо аз ҳисоби молу мулки дархостнашуда рӯёнад.

3. Қарз аз молу мулки дархостнашуда дар асоси навиштаҷоти иҷроияи нотариус рӯёнда мешавад. Дар шартномаи қарз имконияти аз молу мулки дархостнашуда бе навиштаҷоти иҷроияи нотариус рӯёндани қарзро пешбинӣ кардан мумкин аст.

4. Молгузор ҳуқуқ дорад ҳар вақт пеш аз ба фурӯш баровардани молу мулки дархостнашудааш ӯҳдадориҳояшро дар назди гаравхона, ки мутобиқи муқаррароти Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудаанд, иҷро карда, аз молу мулки ӯ рӯёндани қарзро қатъ гардонад.

Моддаи 16. Фуруши молу мулки дархостнашуда

1. Фуруши молу мулки дархостнашудаи молгузор мутобиқи шартҳои шартномаҳои қарз ва (ё) ниғаҳдошт дар рӯзи ба фурӯш баровардани молу мулк амалӣ карда мешавад.

2. Молу мулки дархостнашудае, ки аз он маблағи қарз рӯёнда мешавад, бо роҳи фуруши он, аз ҷумла савдои умумӣ сураг мегирад. Савдои умумӣ оид ба фуруши молу мулки дархостнашуда дар шакли музоядаи ошкоро бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

3. Пас аз фуруши молу мулки дархостнашуда талаботи гаравхона ба молгузор, новобаста ба нокифоягии маблағи фуруши молу мулки дархостнашуда барои пардохти қарз, қонегардида ҳисоб меёбад.

БОБИ 4. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 17. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқибарои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 18. Тартиби мавриди амал қарор додани

Қонуни мазкур Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе,

